Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1286/2026.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában – *dr. Patyi András* alkotmánybíró párhuzamos indokolásával – meghozta a következő

v é g z é s t :

Az Alkotmánybíróság a Szegedi Törvényszék 13.K.700.514/2025/13. számú ítélete és a Kúria Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

[1] 1. A személyesen eljáró indítványozó alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján – a Szegedi Törvényszék 13.K.700.514/2025/13. számú ítéletére is kiterjedő hatállyal – a Kúria Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt.

[2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapját képező ügy lényege, valamint az indítvány a következőképpen foglalható össze.

[3] 2.1. Az indítványozó 2014. május 15-én az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2014. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 34/2014. (IV. 4.) VM rendelet (a továbbiakban: jogcímrendelet) alapján támogatás iránti kérelmet terjesztett elő a Magyar Államkincstár (a továbbiakban: elsőfokú hatóság) jogelődjéhez, a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz (a továbbiakban: MVH). Az MVH 2014. december 18-án kelt, 1700104155 számú határozatával 40 000 eurónak megfelelő forint összegű támogatást ítélt meg az indítványozónak, majd 2015. április 16-én kelt, 1707295184 számú határozatával elrendelte a megítélt összeg 90%-ának, 11 359 440 forint támogatási összegnek a kifizetését.

[4] Az indítványozó 2016. november 3-án, külső tényezőre hivatkozva a projekt megvalósulásának egy éves csúszására tekintettel méltányossági kérelmet terjesztett elő. Ebben előadta, hogy elővásárlási jogát nem tudta érvényesíteni a projekt megvalósításához szükséges földvásárlás során, mivel az eljáró hatóság a

nyilatkozatát többször is visszautasította; egyrészt arra hivatkozva, hogy az indítványozó mint fiatal gazda a helybeli gazdák között ismeretlennek számít, másrészt a földvásárlása kizárólag spekuláns földhalmozás céljából történne. Az MVH válaszlevelében arról tájékoztatta az indítványozót, hogy méltányossági jogkörben való eljárásra nincs jogszabályi felhatalmazása, a jogcímrendelet 1. § 10. pontja alapján a működtetési időszak a jogcímrendelet szerinti támogatási kérelmet jóváhagyó határozat jogerőre emelkedését követő év január 1-jétől számított ötödik naptári év végéig terjedő időtartam, és a jogcímrendelet 5. § (1) bekezdésének értelmében az indítványozó gazdaságának a meghatározott ütemezés szerint el kell érnie a vállalt európai méretegységet, és azt a működtetési időszak végéig fenn kell tartania. Az MVH fenti tájékoztatását az indítványozó 2016. november 30-án átvette.

[5] Az elsőfokú hatóság 2020. január 20-án kézbesített levelében tájékoztatta az indítványozót arról, hogy a jogcímrendeletben módosításra kerültek az életvitelszerű tartózkodási helyhez és a főállású mezőgazdasági termelő vállaláshoz fűződő jogkövetkezmények.

[6] Az elsőfokú hatóság 2022. július 21-én kelt, 3385538951 számú végzésében felszólította az indítványozót, hogy 15 napon belül nyilatkozzon a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2014. évben igényelhető támogatások keretében a működtetési utolsó évében teljesített vállalások kapcsán tett nyilatkozatok benyújtási feltételeiről szóló 47/2022. (VII. 7.) számú Kincstár Közlemény szerint a 2020. évi gazdálkodási adatokról. Az indítványozó a 2022. augusztus 12-én elküldött nyilatkozatával – mely mellékleteinek egyes elemeit hiányosan, illetve kitöltetlenül csatolta – válaszolt a felszólításra.

[7] Az elsőfokú hatóság 2024. május 28-án kelt, 3941149621 számú határozatában megállapította az indítványozó támogatási jogosultságának megszűnését, és kötelezte őt a jogosulatlanul igénybe vett 11 359 440 forint támogatás visszafizetésére.

[8] Az elsőfokú hatóság döntése indokolásában rögzítette, hogy az indítványozó a működtetési időszak 5. évében sem teljesítette a 4. évre vállalt üzemméretet, ennélfogva nem teljesült a jogcímrendelet 12. § (13) bekezdése, ezért a 12. § (11) bekezdés, valamint a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény (a továbbiakban: támogatási törvény) 69. § (1) bekezdés *e)* pontjának alkalmazása indokolt.

[9] 2.2. Az elsőfokú döntéssel szemben az indítványozó fellebbezést nyújtott be. Álláspontja szerint a szóban forgó követelés a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 6:22. § (1) bekezdése alapján, 2021. november 23-án elévült. Előadta, hogy önbevallása ellenére az elsőfokú hatóság majdnem nyolc évig nem kérte a támogatás visszafizetését annak ellenére, hogy bejelentése alapján legkésőbb 2016. november 24-én tudomást szerzett arról, hogy a projektet nem tudta megkezdeni. Előadta

továbbá, hogy vagyoni helyzete nem teszi lehetővé, hogy a támogatás összegét saját, illetve családja létfenntartásának veszélyeztetése nélkül vissza tudja fizetni.

[10] A fellebbezést elbíráló agrárminiszter (az előzményi per alperese, a továbbiakban: alperes) 2025. március 12-én kelt, EUJF/745-1/2025. számú határozatával az elsőfokú hatóság határozatát helybenhagyta. Döntése indokolásában rögzítette, hogy az Európai Unió pénzügyi eszközeinek felhasználása körében a vétkességen alapuló szabálytalanság jogkövetkezményeit az uniós és a nemzeti jog együttes értelmezésével és alkalmazásával kell meghatározni. Ennek figyelembevételével az indítványozó elévülésre vonatkozó érvelése kapcsán az alperes megállapította, hogy a Kúria Kfv.IV.35.662/2017/7. számú ítéletében és az Európai Közösségek pénzügyi érdekeinek védelméről szóló, a Tanács 2988/95/EK, Euratom rendelete (1995. december 18.) (a továbbiakban: Euratom rendelet) 3. cikk (1) bekezdésére vonatkozó döntéseiben (Kfv.35.745/2017/19.; Kfv.35.312/2018/8.) kifejtett jogértelmezés alapulvételével az Euratom rendelet 3. cikke szerinti visszakövetelési igény elévülési ideje főszabály szerint a szabálytalanság elkövetésétől számított 4 év azzal, hogy folyamatos vagy ismétlődő szabálytalanság esetében az elévülés a szabálytalanság megszűnésének napján kezdődik. Jelen esetben a szabálytalanság a működtetési időszak 5. évének utolsó napján fejeződött be, így a négyéves elévülési idő 2021. január 1-jén kezdődött, amelyet az elsőfokú hatóságnak a szabálytalansággal kapcsolatos bármely eljárása, vizsgálata – amelyről az érintett személyt tájékoztatták – megszakítja, és ezt követően az elévülés újra kezdődik (Euratom rendelet 3. cikk harmadik mondata).

[11] 2.3. Az indítványozó keresetében kérte az alperes határozatának hatályon kívül helyezését és megsemmisítését, valamint a jogsértés megállapítását. Előadta, hogy az alperes számára nyitva álló ügyintézési határidő – a támogatási törvény 41/A. § (6) bekezdésében írtak alapján – 2024. augusztus 8-án kezdődött, és a támogatási törvény 57/A. § (4) bekezdése alapján 2024. október 7-én lejárt. Erre figyelemmel 2025. március 12-én a támadott határozatot jogszabályi felhatalmazás nélkül, hatáskör hiányában hozta meg.

[12] A 2025. szeptember 23-i tárgyaláson az indítványozó hozzátartozói képviselője által az érvelését kiegészítette, és arra is hivatkozott, hogy a követelés elévült. Utalt arra, hogy az ügynek két atipikus vetülete van: az egyik az elévülés kérdése, a másik az alperes döntése meghozatalának késedelme.

[13] Az indítványozó keresetét a Szegedi Törvényszék 2025. szeptember 23-án kelt, 13.K.700.514/2025/13. számú ítéletével elutasította. Az ügyintézési határidő elmulasztásával kapcsolatban, a Kúria eseti döntéseit (például: Kfv.IV.35.068/2014/6.; Kfv.V.35.259/2022/5.) idézve megállapította, hogy a releváns eljárási cselekmények az elsőfokú határozat meghozatala előtt megtörténtek, így az alperes által elkövetett eljárási szabálysértésnek nem volt az ügy érdemére kiható jelentősége.

[14] Az indítványozó tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmével összefüggésben előadott érvelése kapcsán a bíróság – utalva a 17/2019. (V. 30) AB határozatra (a továbbiakban: Abh1.) – kimondta: ha a hatóság késedelme miatt szenvedett hátrányt az ügyfél alapjoga részjogosítványai gyakorlásában, ezen sérelem igazolása esetén a hatóság mulasztásához vezető okot is vizsgálva állapítható meg, hogy az eljárás egészének alkotmányosságára a hatóság által elkövetett eljárási jogszabálysértés hatással volt-e. A bíróság megítélése szerint a jelen ügyben kétségtelen, hogy az alperes a rendelkezésére álló ügyintézési határidőt túllépte, viszont az nem eredményezi automatikusan a hatáskörének megszűnését.

[15] Ezek alapján a bíróság megállapította, hogy az alperes eljárásjogi szabálysértése nem eredményezte a támogatási törvényben, illetve a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 182/2022. (V. 24.) Korm. rendeletben a jogalkotó által deklarált hatáskörének a megszűnését különös tekintettel arra, hogy az kizárólag jogszabály-módosítással vonható el.

[16] Az elévülésre vonatkozó érveléssel összefüggésben a bíróság rögzítette, hogy a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő 2025. április 1. napján járt le, tehát eddig az időpontig lehetett volna az indítványozónak a keresetét kiterjesztenie olyan közigazgatási jogsértésekre, amelyeket az eredeti keresetében nem támadott. Az indítványozó hozzátartozói meghatalmazottja a 2025. szeptember 23-án megtartott tárgyaláson nem vitatta, hogy jogosulatlanul vette igénybe a támogatási összeget, de az elévülésre és az ügylet atipikus jellegére történő hivatkozása a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 43. § (1) bekezdése alapján tiltott keresetkiterjesztésnek minősül, ezért ezek vizsgálatára nem volt lehetőség.

[17] 2.4. A Kúria 2026. január 15-én kelt, Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzésével az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelmet visszautasította. A Kúria megállapította, hogy az indítványozó megjelölte ugyan a jogszabályhelyeket, amelyeket álláspontja szerint a bíróság és az alperes megsértett, valamint azokra vonatkozó érvelést is előadott, azonban sem kifejezett jogszabályi hivatkozás, sem a jogszabályszöveg idézése, sem tartalmi utalás útján nem jelölte meg, hogy a Kp. 118. § (1) bekezdésében szereplő mely ok alapozza meg kérelme befogadását.

[18] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, az R) cikk (2) bekezdésének, a XXIV. cikk (1) bekezdésének, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, valamint a 28. cikkének, továbbá az Európai Unió Alapjogi Chartája (továbbiakban: Alapjogi Charta) 47. cikkének, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés (továbbiakban: EUMSZ) 19. cikkének sérelmét állítva kérte a Szegedi Törvényszék 13.K.700.514/2025/13. számú ítélete és a Kúria Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

[19] Az indítványozó szerint az alperes a számára meghatározott ügyintézési határidőt túllépve hozta meg a határozatát, ezért a döntés meghozatalára már sem jogszabályi felhatalmazással, sem hatáskörrel nem rendelkezett. A bíróság döntésében figyelmen kívül hagyta a hatóság e jogsértését. A hatáskör hiányában történő eljárás nemcsak az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését sérti, de ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével is.

[20] Olvasatában a másodfokú hatóság határidő túllépése, a bíróság önkényes jogalkalmazása, az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) vonatkozó szabályainak mellőzése és a rendes jogorvoslat hiánya olyan eljárásjogi szabálysértésnek minősül, amely érdemben kihat alapvető ügyféli jogai – bírósághoz fordulás joga, jogorvoslathoz való jog, fegyveregyenlőség joga, észszerű időben történő elbíráláshoz való jog – gyakorolhatóságára.

[21] A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmének igazolásaként az Alkotmánybíróság több korábbi döntésére {például: 3353/2017. (XII. 22.) AB határozat, Indoklás [18]; 3311/2018. (X. 16.) AB határozat, Indoklás [34]} is hivatkozva kifejtette, hogy nem tisztességes az az eljárás, ahol a közigazgatási hatóság a rá kógens módon irányadó ügyintézési határidőt figyelmen kívül hagyja. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése és az Alapjogi Charta 41. cikke jeleníti meg a hatósági ügyintézés észszerű határidőn belüli elintézésének kötelezettségét. Azért is alapjogsértő a Szegedi Törvényszék döntése, mert engedélyezi egy önkényes hatósági döntés jogerőssé válását és azt, hogy az joghatást váltson ki. Álláspontja szerint a bíróság ítélete nem tartalmaz továbbá kellő indokolást arra vonatkozóan, hogy a határidő túllépése milyen jogkövetkezményekkel jár az Ákr. objektív hatásköri korlátjának tükrében.

[22] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét abban is megvalósulni látja, hogy a bíróság nem vizsgálta érdemben releváns jogi érveit, és tévesen minősítette azokat meg nem engedett keresetkiterjesztésnek, ezáltal megfosztotta őt attól, hogy jogait hatékonyan érvényesíthesse. A tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti továbbá az is, hogy a közigazgatási szervek önkényes gyakorlata ellensúlyozása érdekében nem áll rendelkezésre többfokú bírói fórum.

[23] Érvelése szerint a bíróság az Alaptörvény 28. cikkében foglalt jogértelmezési szabályokat is figyelmen kívül hagyta, így döntése *contra constitutionem*. Mivel az alperes határidő túllépését és hatáskör nélküli eljárását az eljáró bíróság nem értékelte kellő súllyal, orvosolhatatlanul sérült a tisztességes eljáráshoz való joga.

[24] Az indítványozó olvasatában az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog formális, tartalmi, egyben funkcionális sérelmét eredményezi, hogy nem volt lehetőség arra, hogy egy magasabb fokon eljáró bíróság felülvizsgálja az elsőfokú bíróság döntését, azaz a rendelkezés alkotmányos célja egyáltalán nem valósulhatott meg. Ugyan az elsőfokú hatóság határozatával szemben fellebbezéssel

élt, majd közigazgatási pert kezdeményezett, végül felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő a Kúriához, mégsem valósult meg a számára Alaptörvényben garantált jogvédelem. A közigazgatási perorvoslati rendszer egyszintű jellege a jogorvoslathoz való jog sérelmét eredményezi. Emellett a jogorvoslathoz való jog sérelmét okozza az is, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmet anélkül utasította vissza, hogy annak érdemi vizsgálatát elvégezte volna, pusztán arra hivatkozott, hogy az indítványozó nem jelölte meg a kérelem befogadhatóságának okát. Nem volt számára biztosítva, hogy az elsőfokú bíróság jogsértését egy magasabb szinten eljáró bíróság megvizsgálja, és maga a Kúria sem észlelte ezen alapjogi jogsértést, amely miatt normakontroll eljárás kezdeményezése is indokolt lett volna.

[25] Érvelése szerint a Kp. szerinti felülvizsgálati befogadási rendszer nem egyeztethető össze egyrészt az európai igazságszolgáltatás strukturális minimumkövetelményeit rögzítő EUMSZ 19. cikkel, másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglaltakkal, továbbá az Alapjogi Charta 47. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz és jogorvoslathoz való alapjoggal.

[26] Az indítványozó érvelése szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésével is ellentétesek a támadott döntések, mivel nem helyezték hatályon kívül az alperes hatáskör nélkül, az ügyintézési határidőt túllépve hozott határozatát.

[27] Az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése azért sérült, mert az alperes a kógens, objektív hatásköri korlátokat felállító jogszabályokat nem tartotta be.

[28] 4. Az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a befogadhatóság törvényi feltételeinek.

[29] 4.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani.

[30] A Szegedi Törvényszék 13.K.700.514/2025/13. számú ítéletét az indítványozó jogi képviselője 2025. október 31-én, a Kúria Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzését pedig 2026. február 6-án vette át. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát 2026. április 7-én nyújtotta be elektronikus úton a Szegedi Törvényszéken. Megállapítható, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt a Kúria Kfv.V.35.269/2025/2. számú végzésével szemben a hatvannapos törvényi határidőn belül terjesztette elő.

[31] Az indítvány Szegedi Törvényszék jogerős ítéletét támadó részében az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg. Az Ügyrend 32. § (5) bekezdése értelmében az Alkotmánybíróság a Kúriának a felülvizsgálati eljárásban hozott nem érdemi döntésén keresztül csak akkor vizsgálja az alapügyben hozott bírói döntést, ha a Kúria az alkotmányjogi panaszban sérelmezett, nem érdemi döntését mérlegelési jogkörben hozta meg.

[32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet visszautasító végzését azzal indokolta, hogy az indítványozó nem jelölte meg a kérelem befogadhatóságának okát, ezért azt a Kp. 115. § (2) bekezdése, a 99. § (3) bekezdése és a 104. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 48. § (1) bekezdés *j)* pontja alapján – a Kp. 117. § (5) bekezdésében foglaltak nyomán hiánypótlási felhívás nélkül – visszautasította. Erre figyelemmel a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott végzése nem minősül az Ügyrend 32. § (5) bekezdésében nevesített mérlegelési jogkörben hozott döntésnek, így az Alkotmánybíróság azon keresztül nem vizsgálja az alapügyben hozott jogerős bírói döntést.

[33] Az indítványozó a Szegedi Törvényszék jogerős ítéletét alkotmányjogi panasszal a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvannapos határidőn túl támadta meg, ezért – figyelemmel az Ügyrend 32. § (2) bekezdésére – az alkotmányjogi panasz ezen elemében elkésett.

[34] Ennélfogva az Alkotmánybíróság a továbbiakban csak a Kúria végzése ellen irányuló panaszelem befogadhatóságával kapcsolatos feltételeket vizsgálta. Az indítványozó az alapügyben felperes volt, így jogosultnak és érintettnek is tekintendő. Jogorvoslati lehetőségét kimerítette, mivel a Kúria végzésével szemben a jogorvoslat kizárt, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek.

[35] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontja szerint alkotmányjogi panasz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának megsértése esetén nyújtható be.

[36] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében foglalt jogállamiság követelménynek sérelmére csak kivételesen, a visszaható hatály tilalmának és a kellő felkészülési idő követelményének sérelme esetén alapítható alkotmányjogi panasz {lásd például: 3062/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [18]; 3456/2021. (XI. 3.) AB végzés, Indokolás [17]}. Jelen esetben az indítványozó nem ezen esetekkel összefüggésben hívta fel az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését – annak sérelmét a jogbiztonság követelményével összefüggésben állította –, ezért ezen indítványelem érdemi elbírálásra nem alkalmas.

[37] Nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot az Alaptörvény R) cikk (2) bekezdése {lásd például: 3115/2016. (VI. 21.) AB határozat, Indokolás [31]; 3213/2023. (V. 5.) AB végzés, Indokolás [26]}.

[38] Hasonlóan nem tartalmaz az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért nem lehet alkotmányjogi panasz alapja sem az Alaptörvény 28. cikkében foglalt, a bíróságoknak címzett jogértelmezési segédszabály {lásd például: 3192/2022. (IV. 29.) AB határozat, Indokolás [33]}.

[39] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában hivatkozott az EUMSZ 19. cikkére és az Alapjogi Charta 47. cikkének megsértésére is. Az Alkotmánybíróság emlékeztet, hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *f)* pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján csak a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott

indítványozói kör indítványára, bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára azonban nincs hatásköre {3252/2020. (VII. 1.) AB végzés, Indokolás [17]}.

[40] Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaz, így az indítvány e körben megfelel a törvényben írtaknak.

[41] 4.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak.

[42] Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit és az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmének lényegét, illetve a sérelmezett bírói döntést, indokolja annak Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítését.

[43] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványának, a fegyveregyenlőség elvének sérelmét csupán állította, azzal kapcsolatban azonban indokolást nem adott elő.

[44] 5. Az Abtv. 29. §-a alapján az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz akkor fogadható be, ha a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét támasztja alá vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vet fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.

[45] 5.1. A tisztességes hatósági eljáráshoz való jog sérelmét illetően az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes: nincs hatásköre a közigazgatási aktusok közvetlen vizsgálatára, ha azokkal szemben biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége {vö.: 3090/2015. (V. 19.) AB határozat, Indokolás [22]}. Nincs akadálya ugyanakkor annak, hogy az Alkotmánybíróság egy bírói döntés alaptörvény-ellenességét állapítsa meg az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme miatt, ha a bíróság helybenhagy egy jogszabálysértő közigazgatási határozatot, ezzel mintegy „elfogadva" az alaptörvény-ellenességet {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ebből ugyanakkor az is következik, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét csak áttételesen, az alkotmányjogi panasszal támadott bírói döntésen keresztül állapíthatja meg [Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésében foglalt *fair* hatósági eljáráshoz való jog Alkotmánybíróság előtti érvényesíthetőségének kérdéséhez lásd részletesen: Abh1.; 25/2020. (XII. 2.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel a panasz azon elemeit, amelyek az alperes eljárásával és határozatával kapcsolatosak, az Alaptörvény XXIV. cikk (1)

bekezdése körében, míg azokat az elemeket, amelyek a Kúria eljárásával és határozatával kapcsolatosak, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése körében értékelte.

[46] A Szegedi Törvényszék az ügy alapjogi érintettségét felismerve, az Alkotmánybíróság és a Kúria vonatkozó gyakorlatát bemutatva hozta meg döntését, amelyet részletesen és meggyőzően indokolt (lásd: Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [50]–[61]). A bíróság értékelte az ügyintézési határidő túllépését, s az ügy releváns körülményeit, s ezek alapján jutott arra a következtetésre, hogy az eljárási szabályszegés az ügy érdemére nem hatott ki (lásd: Szegedi Törvényszék ítélete, Indokolás [66]). Erre figyelemmel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével összefüggésben nem vet fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, s nem támasztja alá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét.

[47] 5.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntést megalapozatlannak, tévesnek és ezekből kifolyólag magára nézve sérelmesnek tart, nem tekinthető az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] és a jogorvoslathoz való jog [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés] követelményrendszerén belül értékelhető alkotmányossági kérdésnek {3263/2024. (VII. 12.) AB végzés, Indokolás [29]; 3029/2025. (I. 21.) AB végzés, Indokolás [33]}.

[48] A tiltott keresetváltoztatással összefüggő érvek kapcsán az Alkotmánybíróság rögzíti: annak megítélése, hogy az adott esetben keresetváltoztatásról vagy tiltott keresetkiterjesztésről van-e szó, szakjogi, törvényértelmezési, és nem alkotmányjogi mérlegelés körébe tartozó kérdés, amely megítélése a rendes bíróságok feladat- és hatáskörébe tartozik {lásd hasonlóan: 3370/2022. (VII. 25.) AB végzés, Indoklás [29]}.

[49] Ehhez hasonlóan az indítványozónak a Kúria felülvizsgálati kérelmet visszautasító döntésére vonatkozó érvelése kapcsán az Alkotmánybíróság utal arra: „[a]nnak megítélése, hogy a felülvizsgálati kérelem befogadásának feltételei fennállnak-e vagy sem, nem alkotmányossági, hanem szakjogi-törvényértelmezési kérdés, melyben az Alkotmánybíróság – következetes gyakorlatának megfelelően – a Kúria döntését nem bírálhatja felül” {3365/2019. (XII. 16.) AB végzés, Indokolás [21]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [22]}. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb eszközzel már nem orvosolható” {3145/2015. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [55]; 3042/2024. (II. 9.) AB végzés, Indokolás [12]}. Ellenkező esetben az Alkotmánybíróság egyfajta „szuperbíróságként” a meglévők melletti hagyományos jogorvoslati fórumként járna el {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.

[50] 5.3. Az Alkotmánybíróság a panasz bírósághoz fordulás és a jogorvoslathoz való jog sérelmével kapcsolatos érvelésére vonatkozóan rögzíti, hogy az indítványozónak volt lehetősége (és élt is vele) fellebbezést benyújtani az elsőfokú hatóság döntésével szemben, majd a számára kedvezőtlen másodfokú döntést bíróság előtt is megtámadta, és nyitva állt előtte a bírói döntés Kúria általi felülvizsgálatának lehetősége is, amelyet önhibájából nem tudott érdemben érvényesíteni. Az észszerű időben történő elbíráláshoz való jog kapcsán pedig utal arra az Alkotmánybíróság, hogy a törvényi határidő túllépése önmagában nem eredményezi az észszerű határidő sérelmét {lásd például: 3344/2023. (VII. 5.) AB határozat (a továbbiakban: Abh2.), Indokolás [49]; 3305/2024. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [23]}, továbbá az észszerű határidő sérelme igazoltságának alkotmányos feltétele olyan konkrét, tehát nem általában vett, hanem az adott ügy releváns tényeire és körülményeire vonatkoztatott járulékos jogsérelem igazolása, amely ok-okozati összefüggésben áll az ügyintézési határidő túllépésével (Abh2., Indokolás [53]).

[51] 5.4. Az indítványozó jogorvoslathoz való joga elvonására vonatkozó érveivel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet gyakorlatára, amely szerint a jogorvoslathoz való jog a rendes jogorvoslati eszközök igénybevételét foglalja magában {9/2013. (III. 6.) AB határozat (a továbbiakban: Abh3.), Indokolás [28]; 20/2015. (VI. 16.) AB határozat, Indokolás [16]}, azonban a rendes jogorvoslati eszközök mindegyikére egyaránt, azonos tartalommal vonatkozik. Az Alaptörvény nem tartalmaz arra vonatkozó előírást, hogy a jogorvoslati fórumrendszernek hány fokon kell biztosítania az érintett alapjog gyakorlását, ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak kiemeli, hogy amíg az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből egyértelműen következik a közigazgatási döntésekkel szembeni bírói jogorvoslat biztosításának kötelezettsége, addig a közigazgatás rendszerén belül érvényesülő, az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti követelményeket kielégítő jogorvoslat biztosításának általános kötelezettsége az Alaptörvényből már nem vezethető le.

[52] Az indítvány azon hivatkozásával kapcsolatosan, hogy a Kúria eljárása, valamint a Kp. 117–118. §-ai elzárják a jogorvoslat lehetőségét a Szegedi Törvényszék ítéletével szemben, az Alkotmánybíróság gyakorlata következetes és kiforrott. Ennek értelmében a jogorvoslathoz való jog „lényegi tartalma a jogalkotótól azt követeli meg, hogy a hatóságok érdemi, ügydöntő határozatai tekintetében tegye lehetővé a valamely más szervhez, vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetőségét” (Abh3., Indokolás [28]). Az Alkotmánybíróság értelmezésében – az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésére, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás jogára is figyelemmel – a közigazgatási határozattal szemben kért bírósági felülvizsgálat a rendes jogorvoslatok körébe tartozik; ennek biztosításával a jogalkotó teljesíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján

ráháruló kötelezettségét. Az kétségtelen, hogy a közigazgatási jogvita tárgyában meghozott törvényszéki döntés mint bírói döntés elsőfokú határozat, de az Alkotmánybíróság álláspontja következetes abban, hogy a rendkívüli jogorvoslatok, így a Kúria hatáskörébe tartozó felülvizsgálat az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe {3120/2012. (VII. 26.) AB határozat, Indokolás [21]–[23]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}.

[53] A fent kifejtettek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének és a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének állított sérelmén keresztül valójában a számára valamennyi fórum előtt kedvezőtlenül zárult bírósági eljárás kritikáját fogalmazza meg, és nem veti fel a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét továbbá alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést.

[54] 6. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a), c), d)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdésében foglaltakra is, visszautasította.

Budapest, 2026. november 3.

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Ligeti Miklós Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Nemessányiné dr. Chronowski Nóra Edit s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Patyi András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

[55] Az alkotmányjogi panasz rendelkező rész szerinti visszautasításával egyetértek, ugyanakkor az indokolás egy ponton olyan, önmagán túlmutató kérdést vet fel, amelynek tisztázása érdekében további szempontok megfontolását és megjelenítését tartottam volna szükségesnek. Ezért a végzés indokolásához az Abtv. 66. § (3) bekezdésében foglaltak alapján az alábbi párhuzamos indokolást csatolom.

[56] A többségi indokolás az indítványozó jogorvoslathoz való joga elvonására vonatkozó érveivel összefüggésben az alábbi megállapítást teszi: „Az Alkotmánybíróság értelmezésében – az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdésére, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti bírósághoz fordulás jogára is figyelemmel – a közigazgatási határozattal szemben kért bírósági felülvizsgálat a rendes jogorvoslatok körébe tartozik; ennek biztosításával a jogalkotó teljesíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján ráháruló kötelezettségét."

[57] Megítélésem szerint a közigazgatás cselekményeivel szembeni jogorvoslatok kérdése ennél cizelláltabb megközelítést indokol, amely részben az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatából, részben a közigazgatási jog rendszeréből és a rendes jogorvoslatok szerepéből adódik.

[58] I. Elsőként azt szükséges tisztázni, hogy mitől minősül egy közigazgatási jogorvoslati eszköz „rendes jogorvoslatnak". A kérdés megválaszolásában összekapcsolódik a jogorvoslathoz való alapjog és a közigazgatási döntések bírói felülvizsgálatát (a bírósághoz fordulás lehetőségét) alapjogként garantáló bírói úthoz való jog, mely a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog tartalmi következménye.

[59] Az egyes törvényeknek az egyfokú járási hivatali eljárások megteremtésével összefüggő módosításáról szóló 2019. évi CXXVII. törvény végső előterjesztői indokolása azt a jogalkotói lépést, amely jelentősen leszűkítette a fellebbezéssel támadható jogorvoslatok körét, azzal támasztotta alá, hogy „az Ákr. hatálybalépése óta a rendelkezésre álló adatok alapján változatlanul a legtöbb területen elenyésző – leggyakrabban 0,5 % alatti – a fellebbezéssel támadott hatósági döntések aránya, ugyanakkor a másodfokú eljárásban született határozatok 20-25%-ában is közigazgatási pert indítottak a felek." Ebből az következne, hogy attól válik valamilyen jogintézmény rendes jogorvoslattá, hogy elsősorban azt veszik igénybe a jogkeresők; tulajdonképpen erre hivatkozva tette a jogalkotó az Ákr. rendszerében a fellebbezést végképp kivétellé. Valójában viszont ez a megközelítés az elsődleges (jogalkotó által preferált) és nem a rendes jogorvoslat meghatározása.

[60] A másik lehetőség, hogy a rendes jogorvoslat jellegét annak tartalma határozza meg. Eszerint rendes jogorvoslatnak az az eszköz számít, amely a lehető legszélesebb körben, külön feltételek nélkül teszi lehetővé a jogorvoslat igénybevételét, mellyel biztosítja a támadott döntés teljes körű felülvizsgálatát és lehetővé teszi az ügyben új döntés meghozatalát. Az Ákr. 118. §-a szerint fellebbezni a megtámadott döntésre vonatkozóan, tartalmilag azzal közvetlenül összefüggő okból, illetve csak a döntésből közvetlenül adódó jog- vagy érdeksérelemre hivatkozva lehet. Ezzel szemben a Kp. alapján a közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási tevékenység jogszerűsége. Mivel az Alaptörvény értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti, a jogorvoslathoz való jog követelményét mindkét megközelítés kielégítheti (hiszen a megfogalmazás elsősorban a jogszerűségre

helyezi a hangsúlyt), de ha a jogrendszerben mindkét – jog- és/vagy érdeksérelemre, illetve csak jogsérelemre alapított – jogorvoslati forma adott, akkor dogmatikailag az a „rendes" jogorvoslat, amely a szélesebb, tágabb körben biztosítja a magasabb vagy más fórumhoz fordulás lehetőségét. Ez a közigazgatás rendszerében már csak azért is igaz, mert itt – éppen a hatósági közreműködés szerteágazó jellege folytán – az érdeksérelem sokkal markánsabban, illetve sokkal gyakrabban elválhat a jogsérelemtől, mint a bírósági útra tartozó polgári vagy büntetőügyekben. Jelentős különbség továbbá, hogy a rendes jogorvoslati eszközök alapesetben még a döntés jogerőre emelkedése (a hatósági eljárásjogban a véglegessé válás) előtt vehetők igénybe, sőt, igénybevételük megakadályozza a jogerőre emelkedést, a támadott döntés végrehajthatóságát, érvényesülését. A közigazgatási per viszont éppen hogy csak a véglegessé vált (régi elnevezéssel jogerős) közigazgatási döntés ellen vehető igénybe, ráadásul az ügy ezzel kikerül a közigazgatási szervezet- és fórumrendszer kereteiből.

[61] A harmadik irány az Alkotmánybíróság azon gyakorlatából adódik, amely szerint a jogalkotó a közigazgatási döntések bírói felülvizsgálatán túlmenően más valódi jogorvoslati eszközöket (mint a fellebbezés), és jogorvoslat jellegű döntés-felülvizsgálati eszközöket nem köteles biztosítani, de azt saját mérlegelése szerint biztosíthatja. Ha viszont a jogalkotó úgy dönt, hogy „valamely közigazgatási eljárásban biztosítja a közigazgatás rendszerén belüli fellebbezés mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti valódi jogorvoslat lehetőségét és annak elbírálását egy közigazgatási hatóságra bízza, akkor ezen fórumnak és a fellebbezési eljárásnak is ki kell elégítenie az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti követelményeket" {12/2019. (IV. 8.) AB határozat, Indokolás [19]}.

[62] Ebből pedig az következik, hogy a közigazgatási döntések ellen mind a fellebbezés, mind a közigazgatási per jogorvoslat, de az Ákr. és a Kp. rendszerében elválik a közigazgatás rendszerén belüli és a bírói jogorvoslat. A közigazgatási per az elsődleges (jogalkotó által preferált), általános bírói jellegű jogorvoslat; a fellebbezés a közigazgatás rendszerén belüli rendes jogorvoslat. Röviden: a közigazgatási per általános, de nem rendes, a fellebbezés rendes, de nem általános jogorvoslati eszköz.

[63] Ez a kettősség nem önellentmondás: a közigazgatás bírói kontrolljának alapelvéből, a bírói úthoz való jogból és a jogorvoslathoz való jogból következik, hogy a jogalkotónak elsődlegesen a bírói felülvizsgálatot kell lehetővé tenni, azt mindenképpen biztosítania kell, de emellett a közigazgatás szervrendszerén belül is megteremthet rendes jogorvoslatot.

[64] II. Mindegyik jogorvoslati forma esetében lényegi kérdés az, hogy a jogorvoslati út biztosítottsága önmagában elégséges-e annak kijelentéséhez, hogy a jogalkotó teljesítette az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéséből rá háruló kötelezettségeket.

[65] Meggyőződésem szerint nem. Az Alkotmánybíróság 12/2019. (IV. 8.) AB határozatában egyértelművé tette: „A jogorvoslati jog ténylegesen akkor érvényesül,

ha biztosított a más szervhez, vagy azonos szerv magasabb fórumához fordulás lehetősége, az ezen feltételnek megfelelő jogorvoslati fórum pedig akkor lehet képes a jogsérelem orvoslására, ha a jogorvoslati fórumrendszer igénybevételét nem gátolják jogszabályi előírások, illetőleg a jogorvoslat jogszabályban meghatározott terjedelme sem zárja ki a döntés érdemi felülbírálatának lehetőségét" (Indokolás [18] és az ott hivatkozott gyakorlat). A jogorvoslat terjedelme, tartalma, a felülbírálat tényleges lehetősége tehát mind olyan körülményeket jelentenek, amelyekre legalábbis utalni szükséges akkor, amikor generális jelleggel kimondja az Alkotmánybíróság valamely jogintézményről, hogy az eleget tesz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglaltaknak.

[66] Ez különösen azért fontos körülmény, mert ha a jogalkotó nem teremti meg a közigazgatás rendszerén belüli jogorvoslatot (fellebbezést), vagy azt a jelenlegi szabályozáshoz hasonlóan rendkívül szűk körben biztosítja, akkor a jogorvoslat terjedelme – ugyan még az alkotmányos kereteken belül, de – eleve szűkül (csak jogsérelemre hivatkozással van rá mód). Az Alkotmánybíróság szerepe ezért még inkább felértékelődik abban, hogy az általános jogorvoslati eszközön a hatékony jogvédelem garanciáit következetesen számonkérje.

Budapest, 2026. november 3.

Dr. Patyi András s. k.,
alkotmánybíró